

Taantumien ja kriisien vaikutukset terveyteen

Koronakriisin vaikutuksia yhteiskuntaan ja myös terveyteen pyritään tällä hetkellä arvioimaan monin tavoin, vaikka se on erittäin hankalaa. Vaikka koronakriisin kaltaisen epidemian vaikutuksista on vähän tutkimukseen perustuvaa näyttöä, suhdannevaihtelujen ja talouskriisien vaikutuksia koskevista tutkimustuloksista voi olla hyötyä.

Tilapäiset taantumet laskevat kuolleisuutta

Yksi yllättävä tulos kirjallisuudesta on se, että kuolleisuus yleensä laskee tilapäisissä taantumissa. Tällaiseen tulokseen on päädytty tarkastelemalla taantumien ja kuolleisuuden yhteyttä yksittäisten maiden sisällä, esim. USA:ssa ja Ruotsissa (1, 2).

Yllättävältä vaikuttava yhteys ei rajoitu kuolleisuusmittareihin, vaan tilapäisten taantumien on todettu vaikuttavan positiivisesti terveyteen muitakin mittareita käytettäessä. Esimerkiksi alkoholin ja tupakan käytön on havaittu vähenevän taantumissa. Toisaalta mielenterveyteen lyhytaikaistenkin taantumien on osoitettu vaikuttavan negatiivisesti.

Taluskriisien vaikutukset terveyteen voivat olla negatiivisia

Vaikka tilapäiset taantumet voivat laskea kuolleisuutta sekä vaikuttaa positiivisesti terveyteen, vakavampien taluskriisien vaikutukset voivat olla hyvin erilaisia. Keskeisenä syynä tälle on se, että hankalien taluskriisien seurauksena työttömyys yleensä nousee merkittävästi vaikuttaen negatiivisesti terveyteen. Lisäksi vaikutukset voivat olla hyvin erilaisia sosioekonomisen aseman suhteen. Esimerkiksi vuosien 2007-2009 finanssikriisin vaikutukset olivat erityisen negatiivisia alemman sosioekonomisen luokan äideille (3).

Koronakriisin terveysvaikutukset?

Koronan terveysvaikutusten voidaan arvioida olevan jopa vaikeiden taluskriisien vaikutuksia negatiivisempia. Keskeisiä syitä tälle on, että koronakriisin aikana ihmisillä on vähemmän mahdollisuuksia tehdä terveyteen liittyviä investointeja ja terveydenhuollon käyttö vähentyy.

On erityisen tärkeää arvioida koronakriisin vaikutuksia erilaisin terveysmuuttujiin. Suomalaiset rekisteriaineistot mahdollistavat lyhyen ja pidemmän aikavälin vaikutusten arvioinnin.

Mika Kortelainen

Professori, Turun yliopisto

etunimi.sukunimi@utu.fi

Johtava tutkija, VATT

etunimi.sukunimi@vatt.fi

Lisää tietoa:

(1) Ruhm, C. (2000) Ruhm, C. (2000) Are Recessions Good for Your Health? Quarterly Journal of Economics, 115(2):617–650.

(2) van den Berg, G.J., U.-G. Gerdtham, S. von Hinke, M. Lindeboom, J. Lissdaniels, J. Sundquist, K. Sundquist (2017) Mortality and the Business Cycle: Evidence from Individual and Aggregated Data. Journal of Health Economics, 56, 61-70.

(3) Currie, J., V. Duque, I. Garfinkel (2015) The Great Recession and Mother's Health. Economic Journal, 125(588): 311–346.

Päivitetty: 10.6.2020